

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Doamnei Olesea Stamate
Președintele Comisiei juridice, numiri și imunități**

AMENDAMENT

**la proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 198/2007 cu privire la
asistența juridică garantată de stat**

(nr.334 din 12.08.2022)

În conformitate cu prevederile art. 65 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, prezint următorul amendament:

1. La articolul 8 litera b) sintagma „Baroul Avocaților” se substituie cu sintagma „Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Barourile”.

2. La articolul 10 în denumire și conținutul articolului sintagma „Baroul Avocaților” se substituie cu sintagma „Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Barourile”.

3. La articolul 11 alineatul (2), sintagma „Baroul Avocaților” se substituie cu sintagma „Uniunea Avocaților din Republica Moldova”.

4. La articolul 12 literele g) și k) sintagma „Baroul Avocaților” se substituie cu sintagma „Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Barourile”.

Motivare:

În procesul de examinare a Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat, se constată existența unor părți din norma juridică în cauză, care formal sunt în vigoare, însă nu pot să producă efecte juridice din motiv că sunt căzute în desuetudine, datorită dezvoltării instituției avocaturii.

Astfel, organul de administrare al sistemului de asistență juridică garantat de stat, Baroul Avocaților prevăzut în art. 8, lit. b) din Legea cu

privire la asistența juridică garantată de stat, la etapa actuală nu există de drept, or, această instituție se numește Uniunea Avocaților.

Totodată, conform prevederilor actuale, consacrate în articolele 10-12 a Legii amendate, Baroul Avocaților exercită mai multe funcții în domeniul asistenței juridice garantate de stat.

Analizând aceste funcții prin prisma Legii nr.1260 din 19-07-2002 cu privire la avocatură, observăm că aceste funcții sunt de competența Uniunii Avocaților și a Barourilor. Respectiv funcțiile urmează a fi distribuite conform competențelor acestora.

5. Articolul 7 se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) desfășurare a activităților de investigare independentă în scopul colectării informației necesare pentru apărarea drepturilor omului/clientilor pe cauzele de judecată, având dreptul de a cita și audia persoane, de a dispune efectuarea expertizelor extrajudiciare în calitate de ordonator, de a investiga teritoriile, localurile, bunurile, cu acordul și participarea proprietarului sau reprezentantului, precum și alte acțiuni procedurale necesare pentru asigurarea asistenței juridice calificate.”.

Motivare:

Investigarea apărării reprezintă un mecanism juridic specific, indispensabil procesului de acordare a asistenței juridice și inerent statului de drept, utilizat de avocat în condiții contradictoriale, prin colectarea independentă a informațiilor cu elemente probatorii necesare pentru apărarea efectivă a drepturilor, libertăților fundamentale și intereselor legale ale omului, pe cauze civile, contravenționale și penale.

Luând în considerație rolul avocatului la înfăptuirea justiției, precum și principiile contradictorialității și egalității armelor între părțile litigiului judiciar, se constată o obligație pozitivă al statului în dezvoltarea mecanismului de investigare profesională al apărării, atât pentru evoluția instituției avocaturii, cât și pentru dezvoltarea statului de drept.

Această obligație se impune de rigorile garanțiilor dreptului la un proces echitabil și la apărare proclamat în art. 20 și 26 din Constituția Republicii Moldova și în art. 6, alin. 1, alin. 2, alin. 3, lit. b) și c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Investigarea apărării, constituie o necesitate imperioasă în sectorul justiției, or, acest element juridic are capacitatea de a rezolva problemele cu care se confruntă avocații în procesul de dobândire a probelor pentru apărarea drepturilor omului, precum și a eficientiza calitatea serviciilor de asistență juridică garantate justițiabililor.

Astfel, în special mecanismul de investigare efectuată de avocat este necesar pentru a fi utilizat separat în procesul de urmărire penală, în cadrul căruia apărătorii nu dispun de drepturi egale cu procurorii.

Procesul penal în Republica Moldova este unul mixt și semicontradictorial, cu o amprentă de trăsături inchizitoriale. Unul dintre elementele obligatorii ale principiului contradictorialității în procesul penal ține de prezența și eficacitatea acțiunilor părții apărării, care asigură protecția drepturilor și intereselor legale ale bănuțitului și învinutului, precum și realizarea începuturilor contradictoriale ale procesului penal.

Apărarea este o activitate procesuală, direcționată spre descoperirea împrejurărilor, circumstanțelor care-l achită pe cel vinovat, care exclud sau diminuează răspunderea acestuia, precum și spre restabilirea drepturilor personale și patrimoniale.

Realizarea unei apărări eficiente poate fi înfăptuită doar în condițiile „egalității armelor”, adică în condiția unei contradictorialități reale.

La etapa actuală, art. 8, alin.2, lit. f) și art. 53, alin.1, lit. g) din Legea cu privire la avocatură, prevede atribuția avocatului de a desfășura activități de investigare independentă și respectiv dreptul acestuia de a cita și audia persoane, de a dispune efectuarea expertizelor extrajudiciare în calitate de ordonator, de a investiga teritoriile, localurile, bunurile, cu acordul și participarea proprietarului sau reprezentantului, precum și alte acțiuni procedurale necesare pentru asigurarea asistenței juridice,.

Necăutând la faptul că, prevederile Legii cu privire la avocatură sus menționate, acordă competența avocatului la desfășurarea activităților de investigare independentă, în art. 7 din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, nu se regăsește o astfel de formă de asistență juridică, ceea ce denotă o neasigurare deplină a acestui mecanism juridic în sectorul justiției, or, sistemul de asistență juridică garantată de stat a fost constituit în scopul protejării dreptului la un proces echitabil potrivit art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care garantează principiile egalității armelor și a contradictorialității.

Prin urmare, modificările recomandate vor avea un impact pozitiv asupra dreptului la apărare în sensul eficientizării acestuia, respectiv asigurării depline a principiului contradictorialității în procesul de urmărire penală, precum și funcționarea efectivă a dreptului fundamental constituțional și convențional la apărare a persoanelor de către avocați în condiții egale cu instituția procuraturi, privind investigarea, dobândirea și administrarea probelor, descoperirea adevărului juridic și apărarea drepturilor omului.

6. La articolul 14 aliniat (2) litera c), textul „numirea avocaților” se substituie cu textul „numirea aleatorie a avocaților”.

Motivare:

Din practica și chestiunile abordate de avocații sistemului național de asistență juridică garantată de stat, se constată necesitatea modificării modului de numire a avocaților care acordă asistență juridică calificată, or, la etapa actuală numirea acestora se realizează în baza art. 14, alin. 2, lit. c) din Legea supusă examinării, de către șefii oficiilor teritoriale, la discreția acestora fără a exista un mecanism juridic capabil să asigure obiectivitatea și transparența repartizării dosarelor în gestiunea avocaților.

Modificarea propusă va îmbunătăți mecanismul de numire a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate și repartizarea dosarelor juridice în gestiunea acestora, fiind exclus astfel de factori ca subiectivismul, favorizarea, defavorizarea și lipsa de transparență.

**Deputat în Parlament
Efimia BANDALAC**